

Διονύσιος Σολωμός, *Ελεύθεροι Πολιορκημένοι* - Σχεδιάσμα 2

Απόσπασμα Ι

✚ Να συμπληρώσετε τον παρακάτω **πίνακα**:

Τόπος	
Χρόνος	
Πρόσωπα	
Βασικό Θέμα	
Ύφος	
Γλώσσα	
Μέτρο	
Στίχος	
Ομοιοκαταληξία	

✚ Η εικόνα που κυριαρχεί στον **πρώτο στίχο** είναι η **απόλυτη ακινησία, η νεκρική σιγή**. Ο ποιητής, για να την περιγράψει, επιλέγει κειμενικούς δείκτες που αναδεικνύουν το σκηνικό του δράματος, όπως:

Λεκτική επιλογή ποιητή	Παράδειγμα	Λειτουργικός ρόλος
η τοποθέτηση του ρήματος στο τέλος του στίχου		
η προσωποποίηση		
το υπερβατό		

<https://eclass03.sch.gr/courses/5012017116/>

- + Ο **δεύτερος στίχος** έρχεται νοηματικά σε αντίθεση με τον πρώτο στίχο, καθώς έχουμε **παρουσία έμψυχων**. Αυτό επιτυγχάνεται με:
 - τη συσσώρευση τριών ρημάτων : που λειτουργούν ως
 - την παρήχηση : που αισθητοποιεί την αντίθεση μεταξύ του πουλιού και της μάνας. Γιατί η μάνα θεωρείται τραγικό πρόσωπο;
- + Στον **τρίτο στίχο** παρουσιάζεται το πρόβλημα της μέσω
 - της επανάληψης :
 - και της επιλογής του όρκου στα μάτια
- + Στον **τέταρτο στίχο** κυριαρχεί η εικόνα του Σουλιώτη πολεμιστή. Για ποιον **λόγο** κλαίει ο πολεμιστής. Ποια **συναισθήματα** σας προκαλεί αυτή η εικόνα του πολεμιστή;
- + Στον **πέμπτο και έκτο στίχο** εκφράζεται το **παράπονο του Σουλιώτη**. Ποιο είναι αυτό και με **ποια εκφραστικά μέσα** παρουσιάζεται;
- + Η Μεσολογγίτισσα **μάνα** εκπροσωπεί τον άμαχο πληθυσμό, ενώ ο **Σουλιώτης** υπερασπιστής του Μεσολογγίου, τους πολεμιστές. Ποια **κοινά χαρακτηριστικά** εμφανίζουν αυτά τα δύο πρόσωπα του δράματος;

Απόσπασμα II

Στο απόσπασμα II το κλίμα αλλάζει και από τις εικόνες της νεκρικής σιγής, και των εξαντλημένων από την πείνα ποιητικών υποκειμένων του Α' αποσπάσματος μεταφερόμαστε στο **κάλεσμα της ανοιξιιάτικης φύσης**.

- + Ποιο θεωρείτε ότι είναι το **βασικό θέμα** του αποσπάσματος;
-
-

Στο **απόσπασμα II** αλλάζει το ποιητικό ύφος και γίνεται γλαφυρό, παραστατικό και δραματικό με την προβολή λυρικών εικόνων της φύσης (στίχοι 3-11).

Πιο συγκεκριμένα:

- ✚ Στον **πρώτο στίχο** η (Απρίλης, Έρωτας) και η χρήση των ρημάτων (.....) αναδεικνύουν την αναγέννηση της φύσης, την ψυχική ανάταση των ανθρώπων και κατά συνέπεια δημιουργεί την επιθυμία στους πολιορκημένους να συμμετέχουν σε αυτή τη γιορτή της φύσης.
- ✚ Στο **δεύτερο στίχο** η εικόνα της αναγέννησης της φύσης έρχεται να ανατραπεί με την αντίθεση (*κι όσ' άνθια βγαίνουν και καρποί τόσ' άρματα σε κλειούνε*). Τι **θέλει να εκφράσει** ο ποιητής με αυτήν την αντίθεση;
- ✚ Στους **στίχους 3-11** έχουμε 4 εικόνες της ανοιξιιάτικης φύσης. Οι 3 πρώτες είναι από τον κόσμο των έμψυχων και η τέταρτη από τον κόσμο των άψυχων ανόργανων πραγμάτων. Αφού τις εντοπίσετε, να **σχολιάσετε** ποιες αισθήσεις του ανθρώπου ενεργοποιεί κάθε εικόνα.
- ✚ Όλα τα παραπάνω συμπληρώνουν μια μαγευτική εικόνα της φύσης (*Μάγεμα η φύσις κι όνειρο στην ομορφιά και χάρη*). Η προσωποποίηση (.....), η μεταφορά (.....) και η χρήση επιθέτων (.....) εκφράζουν μια άποψη. Ποια είναι αυτή;
- ✚ Στο **δωδέκατο στίχο** η φύση καλεί τους Μεσολογγίτες να την απολαύσουν εγκαταλείποντας τον αγώνα. Ποιος είναι ο **λειτουργικός ρόλος** της υπερβολής;
- ✚ «Όποιος πεθάνει σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει»: Στον **τελευταίο στίχο** ο ποιητής αποκτά φωνή. Να **σχολιάσετε** το νόημα της φράσης αυτής.
- ✚ Στο **δεύτερο απόσπασμα** κυριαρχεί η δραματική αντίθεση ανάμεσα στη φύση και στον άνθρωπο. Ποιο **ηθικό δίλημμα** βιώνουν οι πολιορκημένοι του Μεσολογγίου;

✎ Τι πιστεύετε ότι σημαίνει ο **τίτλος** του έργου «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» λαμβάνοντας υπόψη σας ότι το ποίημα άλλαξε 4 φορές τίτλο («Το Μεσολόγγι», «Οι Αδελφοποιοί», «Το Χρέος», και τέλος «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»). Τι θέλει λοιπόν να δηλώσει η αντίθεση (οξύμωρο σχήμα) του τίτλου;

✎ Να συγκρίνετε το απόσπασμα II με τον *Πειρασμό* από το Σχεδιάσμα Γ' του ίδιου ποιητή. Η απάντησή σας να έχει τη μορφή παραγράφου (80 λέξεις) σύγκρισης-αντίθεσης.

Ο Πειρασμός

Έστησ' ο Έρωτας χορό με τον ξανθόν Απρίλη,
 Κι η φύσις ηΐρε την καλή και τη γλυκιά της ώρα,
 Και μες στη σκιά που φούντωσε και κλει δροσιές και μόσχους
 Ανάκουστος κιλαϊδισμός και λιποθυμισμένος.
 Νερά καθάρια και γλυκά, νερά χαριτωμένα, 5
 Χύνονται μες στην άβυσσο τη μόσχοβολισμένη,
 Και παίρνουνε το μόσχο της, κι αφήνουν τη δροσιά τους,
 Κι ούλα στον ήλιο δείχνοντας τα πλούτια της πηγής τους,
 Τρέχουν εδώ, τρέχουν εκεί, και κάνουν σαν αηδόνια.
 Έξ' αναβρύζει κι η ζωή σ' γη, σ' ουρανό, σε κύμα. 10
 Αλλά στης λίμνης το νερό, π' ακίνητο 'ναι κι άσπρο,
 Ακίνητ' όπου κι αν ιδείς, και κάτωσπρ' ως τον πάτο,
 Με μικρόν ίσκιον άγνωρον έπαιζ' η πεταλούδα,
 Που 'χ' ευωδίζει τς ύπνους της μέσα στον άγριο κρίνο.
 Αλαφροΐσκιωτε καλέ, για πες απόψε τι 'δες· 15
 Νύχτα γιομάτη θαύματα, νύχτα σπαρμένη μάγια!
 Χωρίς ποσώς γης, ουρανός και θάλασσα να πνένε,
 Ουδ' όσο κάν' η μέλισσα κοντά στο λουλουδάκι,
 Γύρου σε κάτι ατάραχο π' ασπρίζει μες στη λίμνη,
 Μονάχο ανακατώθηκε το στρογγυλό φεγγάρι,
 Κι όμορφη βγαίνει κορασιά ντυμένη με το φως του. 20